

הרכות תפלה סימן צד צה

באר תפלה קבה

א נכנס י ב יבוס
קס ג מפס מסל
ספלה ד פין דכפ
ה כגונם סדג

בנה ופי שבה בדרך וכו' סמוך למלון אם יכול להסתלק (כח) מן הדרך במקום שלא יפסיקוהו עונני דרכים יסחלק
אם ולא יפגל (י) (כמ) במלון של עובדי כוכבים (ל) שלא יבלבלוהו בני הרים אבל אם אי"ל לו להסתלק מן הדרך
במקום שלא יפסיקוהו יתפלל במלון בפיזס סרו (יא) זויס. (מנומס דקסן סימן ס):

צה כיון איבריו בשעת תפלה. ובו ד' סעיפים:

א (א) איבריו רגליו זה אצל זה בכיון כאלו אינם אלא א' (ב) להרמות למלאכים דכתיב בהן ורגליהם
רגל ישראל כלומר רגליהם נראים כרגל אחד: (י"א) כשעומד להסתלק (ג) ילך לפניו ג' פסיעות דרך קרוב
והנהגה לדבר שרדך לשמו (רוקם): ב * בצריך שיכוף ראשו מעט (ד) שיהיו עיניו (ה) (ח) למטה לארץ
וחשוב כאילו עומד בבית המקדש ובלבו יבין למעלה לשמים: ג גמתי ידיו על (ז) (ו) לבו כפותין
(מנוס כספורין) הימנית על השמאלית יעומד כעבד לפני רבו (ו) באימה ביראה (ג) ובפרה ולא יניח
ידיו על הלציו מפני שהוא דרך יודיא. (וע"ל ריש ס' י"ז): ד ישוב לבוין רגליו (ח) גם בשעה שאומר
קרושה עם ש"צ:

באר היטב

והוא לא יתפלל שיהיה אלא אם הוא צורך שיכול לבוין בחלמו כמ"ס ס"ח
ק"ו ור"פ הרמ"ע מחלמו וסכנה"ג ור"מ וכן סכנים כהשונם יד הליו
י"א ס' וע"פ מה שמחם על הס"י: (י) במלון. דלימח בשבת דף
ק"א דלא ראה ר"י לבס בחפילין לבית העובד כוכבים ק"ו להפגל: (יא) זויס. והם אי"ל לו להסתלק מן הדרך ובמלון לא ינחה קרן זויס
הפלה בדרך עדיף. ומ"מ יראה אם יכול להסתלק במלון בבקשה או בהלך או בגינה מוטב מ"ל:
(ב) ומנוס וזאתו המגביהים ראשיהם ועיניהם למעלה כמביטים על הגג המלאכים מלעגים עליהם ס"ח ס' ח'. אבל קודם י"מ יתן עיניו להלכות
שאלתו כולל עט"ו. מאן דפקח עיניו בשעת למוחה מקדים עיניו מלאך המות ס"ח ס' ח'. ובסכנה"ג כתב אי שמתמי שכל מי
עו עושה עיניו בשעת הפלה י"ח אינו זוכה לראות פני שכינה בלחם נפשו ומן אז והלאה מהנהי לעולם עיניו עכ"ל: (ג) לבו. ויכניע הראש
לע"ע עיניהם על שמהלית ויהרר שלא יזינח האגודל לחן. האר"י ז"ל: (ג) ובפחד. ובחפלה מיושב אל יסמוך לאחוריו ולא יתא מוסה לנפשיס
ולא יכאסו רגליו ולא ירכיבם זע"ו. עט"ו. ואין ללכר ידיו כפס שלום כי עמיד דין על עממו בזס ח"ו כידוע ק"ו:

שערי תשובה

משנה ברורה

ביאור הלכה

שמקילין בישיבה אין להמיר בחורם פנים [דהפילת ישיבה לגבי עמידה פגל
דליחא וכדמוכח מסעיף ס' וכלל חורמ פנים לא פניט שום דיעם לשיכוב בוס]
ומהר"ק אין רחיס האפשר דמ"ל כסרבוט וינח דאפילו לרבי לר"ב לטוב הכנסה
שחמוד במקומה כעס הספילס ע"ז מתמירין ג"כ בחורם פנים נשאר"כ בספירס
שהיא סולכת ולפ"ז לידן דפסקין ברובם על החמור שאין לר"ב להסתובב כעס
הפלה ס"ס דאין לר"ב ללד פניו ללד אי"ו ודלא כמ"ס בסק"ב זע"ו:
* צריך שיכוף וכו' עיניו למטה לארץ. עיניו כמ"ס של מי שאינו עושה עיניו כו' ה"ח
משכנה"ג סמוכ"כ נבי"ע ועיניו כספר מאמר מרדכי סק"ב דמדין סהלמוד
אין איכור עיניו פשוטם רק שיסיו עיניו למטה כלפי ארץ ונאיה מלעיל סימן ז'

והוא לא יתפלל שיהיה אלא אם הוא צורך שיכול לבוין בחלמו כמ"ס ס"ח
ק"ו ור"פ הרמ"ע מחלמו וסכנה"ג ור"מ וכן סכנים כהשונם יד הליו
י"א ס' וע"פ מה שמחם על הס"י: (י) במלון. דלימח בשבת דף
ק"א דלא ראה ר"י לבס בחפילין לבית העובד כוכבים ק"ו להפגל: (יא) זויס. והם אי"ל לו להסתלק מן הדרך ובמלון לא ינחה קרן זויס
הפלה בדרך עדיף. ומ"מ יראה אם יכול להסתלק במלון בבקשה או בהלך או בגינה מוטב מ"ל:
(ב) ומנוס וזאתו המגביהים ראשיהם ועיניהם למעלה כמביטים על הגג המלאכים מלעגים עליהם ס"ח ס' ח'. אבל קודם י"מ יתן עיניו להלכות
שאלתו כולל עט"ו. מאן דפקח עיניו בשעת למוחה מקדים עיניו מלאך המות ס"ח ס' ח'. ובסכנה"ג כתב אי שמתמי שכל מי
עו עושה עיניו בשעת הפלה י"ח אינו זוכה לראות פני שכינה בלחם נפשו ומן אז והלאה מהנהי לעולם עיניו עכ"ל: (ג) לבו. ויכניע הראש
לע"ע עיניהם על שמהלית ויהרר שלא יזינח האגודל לחן. האר"י ז"ל: (ג) ובפחד. ובחפלה מיושב אל יסמוך לאחוריו ולא יתא מוסה לנפשיס
ולא יכאסו רגליו ולא ירכיבם זע"ו. עט"ו. ואין ללכר ידיו כפס שלום כי עמיד דין על עממו בזס ח"ו כידוע ק"ו:

שער הציון

(א) ה"ד ומ"מ ונחמו מרדכי: (ב) ה"ד: (ג) עין גבורים וכו' יסחלק כל המוקים שחוק בדבר רח"ל: (ד) ה"ד: (ה) ה"ל
(ו) ה"ל וע"ל: (ז) פ"מ ושאינו מצויים דלא כמ"ס: (ח) כ"ו: (ט) עין גבורים: (י) עיני ששונה: (יא) כ"י עי"ש וכן מסק סכ"ג.

בְּיַד מַלְאָךְ אֲשֶׁר לֹא הָיָה כְּמִהְיוֹ
 בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאִזְ הָיִיתָ לְגַוִּי :
 כִּי יָךְ הַבְּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת
 כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאֲדָמָה עַד־בַּהֶמְה
 וְאֶת־כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הַכֹּהֵה הַבְּרָד
 וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבַּר : ט יָךְ
 בְּאֶרֶץ גִּשְׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֹא הָיָה בְרָד : ט וַיִּשְׁלַח פְּרֹעֶה
 וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם
 הַטָּאֵתִי הַפַּעַם יְהוָה הַצְדִּיק וְאֲנִי
 וְעַמִּי הַרְשָׁעִים : כִּי הִעֲתִירוּ אֶל־יְהוָה
 וְרַב מִהוּת קָלַת אֱלֹהִים וַבְּרָד
 וְאֶשְׁלַח אֶתְכֶם וְלֹא תִסְפְּוּ לַעֲמֹד :
 כֹּס וַיֹּאמֶר אֲלֵיו מֹשֶׁה בְּעַצְתִּי אֶת
 הָעֵד אֶפְרַשׂ אֶתְכֶם אֵלֵי־הוָה
 הַקְּלוֹת יִתְדַלֵּן וְהַבְּרָד לֹא יִהְיֶה
 עוֹד לְמַעַן תִּדַּע כִּי לִיהוָה הָאֶרֶץ :
 ל וְאַתָּה וְעַבְדֶּיךָ יִדְעוּ כִּי בְיַד אֱלֹהִים

תקוף פתחא די לא היה
 דכותיה בכל ארעא
 דמצרים מעידן דהנת
 לעם : כה וסחא ברדא
 בכל ארעא דמצרים ית
 כפ די בחקלא מאנשא
 ועד בעירא ונת כל
 עשבא דחקלא מחא
 ברדא ונת כל איני
 דחקלא פבר : ט לחוד
 בארעא דגשן די חמן
 בני ישראל לא היה
 ברדא : ט ושלח פרעה
 וקרא למשה ולאהרן
 ואמר להון חבית ומנא
 תדא יי זכאה ואנא ועמי
 חייבין : כה צלו קדם יי
 וסני קדמוהי רוח דלא
 יהון עלנא קלון דלוט
 כאלין מן קדם יי וברדא
 ואשפת יהבון ולא
 תוספון לאתעבא :
 כס ואמר ליה משה
 כמיפקן מן קרתא
 אפרוש ית ידי בעלו
 קדם יי קליא יתפועון
 וברדא לא יתי עוד בדי
 דתידע אבי די ארעא :
 ל ואת ועבדך ידענא אבי
 די

רש"י
 ח"א ס' פ"ק ד"ס ט

שפתי חכמים

והבין שם אלה ול"י דכחולוקט שטיה כס"ד וכן ולכ"ו ימנסי הוי
 סלם והכרד פתוים ועווכים זס כזה והלם מחלקת כגון סכרד
 וסטיס היו דולקים ולדידיה הם פטי סיס סכנד' כוס דולק ולס
 נכבון סרד ספלי כ' סלם והכרד סיו מעורבין ולס"י לניך לפ' סל
 דנסיס טשו סלום ר"ל שטיסס דלקו : כ (מח"י) פ"ט סגס כגון

(כח) ורב די לו כנס סכוריד ככר : (כט) כצאתי את
 העיר מן העיר חכל בתוך העיר לא התפלל לפי סביבה
 מללס כ גלוליס (ס"ר) : (ל) שרם תיראון 'ענין לא
 תיראון . וכן כל ערס סכמקרא עדיין לא הוא ואיטו לסון

סימן ו

רצה להתפלל בתוך כרך מצרים לפי שהיתה מלאה
 גילולים². ואמרינן נמי בפ' מפנין (שבת קכו, ב) דר'
 יהושע כשרצה לילך למטרוניתא חלץ תפיליו ונתנם
 לתלמידיו ואמר להם אח"כ שעשה בשביל שלא יכנסו
 דברי קדושה למקום טומאה. אמנם אם אין בירור שלא
 יפסיקוהו עוברי דרכים בשדה וגם שאפשר לו למצא
 חדר או קרן זווית במלון שיוכל להתפלל שם בלב
 פנוי ולא יבלבלוהו בני הבית, בדרך זה שפיר טפי
 להתפלל במלון³. כדאמרינן בפ"ק דברכות (ג, א) דרבי
 יוסי נכנס לחורבה להתפלל ולא רצה להתפלל בדרך
 שלא יפסיקוהו עוברי דרכים, אע"פ דמסיק התם שאין
 נכנסין לחורבה. ואף כי האידינא כל תפלות שלנו הן
 בעיירות המליאות תועבות וגילולים⁴. הנלע"ד כתבת.

שאלה: מי שהוא בדרך והיום מעריב שהוא עת
 לתפלת המנחה והרי הוא קרוב למלון לעיר
 שכולה נכרים שיוכל להגיע שם בעוד היום גדול, שפיר
 מפי שימתין להתפלל עד כי יבא למלון, או יתפלל בשדה
 ג"כ מעומד כגון שיוכל להסתלק מן הדרך.

תשובה: יראה דאם יוכל להסתלק מן הדרכים כל כך
 שקרוב הדבר לגמרי שלא יבאו עוברי דרכים
 ויפסיקוהו שפיר טפי להתפלל בדרך ממה שיתפלל
 במלון בעיר שכלו נכרים¹, מפני שכעיר הרבה גילולים
 ובתי טומאה יש בה וכמעט שאין מלון שהוא בית נכרי
 שלא תמצא בה הרבה גילולים מצוירים או חקוקים
 בכותל גם לפעמים תועבות ופסילים, ודרשו רבותינו
 מקרא זה (מכילתא שמות ט, כט) כצאתי את העיר לא